

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

2. *Ædificium Meritorum est Domus cælestis.*

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

Domus spiritualis Virtutum Christianarum, censetur virtutis perfectæ studiosus esse idoneus, & tam opulentus, ut ipse suis impensis, additis tamen ex infinito meritorum Christi ærario subsidiis, possit amplissimum sibi extruere Palatium in quod dissolutâ terrena, in quâ moramur, habitatione, immigret æternum mansurus. Clarius. Homo justus & in gratiâ DEI constitutus, operibus studiosis, & ex gratiâ DEI provenientes, vitam meretur æternam, id est metitis sibi extruit in omnem æternitatem duraturum Ædificium. Nam DEUS reddet unicuique secundum opera ejus, ad Romanos secundo. Et, si cuius opus manserit, quod superædificavit, mercedem accipiet, primæ ad Corinthios tertio. Labor enim Operariorum, & Architectorum spiritualium, non est inanis in Domino. Hac metaphorâ ab Architectura desumpta, humanarum & piarum operationum meritum exprimit Paulus Apostolus, & tanquam Sapiens Architectus graphice describit hoc operum meritoriorum Ædificium.

ARTICULUS II.

ÆDIFICIUM MERITORUM

Est Domus celestis.

IN altera ad Corinthios V. Scimus, inquit Apostolus, quoniam, si terrestris Domus nostra huius habitationis dissolvatur, quod ædificationem ex DEO habemus, Domum non manufactam, æternam in celis. Nam & ingemiscimus, habitationē nostram, qua in celis est, superindui cupientes. Quibus verbis consolatur fideles, & asserit, Corpus hominis mortalis esse Domum luteam, ac terrenorum domicilium, ac
proin

proinde haud magnopere curandum, si, dum sanctè pieque vixit, vel jubeatur migrare; vel etiam, ut quando contingit, ejiciatur tanquam ex conductâ domo Spiritus, qui hætenus illam inhabitavit quamvis domus tota dissolvatur & concidat, non turbetur, sciens terrena illa fabricâ subsidente ac corrupta, aliud sibi superesse domicilium longè elegantius & commodius. Quod-nam illud? duplex est sanctorum Patrum, atque interpretum sententia, utraq; mirifice convenit nostro instituto. Conveniunt imprimis omnes. Corpus mortale esse Domum habitationis, in qua modo habitat Anima fidelis, ut cujuslibet alterius, quam diu in hac vîta consistit: Græcè est *Οικτῆριον*, habitationem: Domum caducam, momentaneam, dissolubilem. At, quæ nunc est illa Ædificatio ex Deo, id est, Ædificium paratum a DĒO, quænam ille Domus, non manufacta, id est, non opere naturæ, nec hominis naturaliter ædificantis. Hæc opinionum intervenit diversitas

DOMUS SUPERNA
Corpus gloriosum.

QUIDAM per Domum non manufactam, Græcè *Οικτῆριον*, significari volunt Corpus incorruptibile mortalitate donatum, gloriosum. Ita S. Chrysostomus, Theodoretus, Theophylactus, S. Ambrosius, & alii, qui non manufactū docent, quoniam incorruptibilitas corporum gloriosorum pvenit solūm ex operatione divina, qua Deus reformavit corpus humilitatis nostræ, ad Philipenses tertio, Et sanè, aptè corpori mortali, tanquam tabernaculo, opponitur corpus immortale nunquam transferendum, dissolvendum, aut complicandum: ideoque rectè dicitur *Domus aterna in calis*: cum illa altera sit terre-

stris:

(a)

stris nempe, ut est apud Iobum, : cap. iv. terrenum habens fundamentum, quod facile subsidit, & quo labefacte totum Ædificium corruere necesse sit: quod experiuntur quotidie mortales.

DOMVS ÆTERNA!

Gloria cælestis.

MULTI auctoritate graves & primæ notæ Auctores existimant (a) Domum non manufactam designare vitam beatam, gloriam cælestem, seu beatitudinem. Ut sensus sit: si terrestris domus habitationis vestræ, id est, corpus dissolvatur per mortem habetis statim, non in spe tantum, quod secundum superiorem interpretationem dicendum esset, sed in re etiam meliorem domum, eamque non manufactam, ut est corporis mortalis, sed divina beneficentia ac liberalitate constitutam: nimirum Gloriam cælestem: immò DEUM ipsum, qui est hominis beatitudo. Ita sanè Gloriam & DEUM concipiebat Rex David, cum oraret: *Esto mihi in DEUM protectorem & in Domum refugii.* Psalmo xxx, 3. Idcirco eandem Domum vocat *æternam*, quia DEUS est æternus & beatitudo æterna, & quidem *in cælis*, ubi statim in hanc Domum justus ingredietur, mansurus in aliqua mansionum, de quibus Christus Joannis xiv. *In domo Patris mei mansiones multe sunt.* Quò etiam spectat, quòd, cum Dominus Beatitudinem cælestem nomine Gaudii expressisset, eo verbo est usus, quod non nisi ad Ædificium commodè referri potest: *Intra*, inquit, *in Gaudium Domini tui*: id est, ingredi tibi paratam Domum, Matthæi xv. id est, ejusdem gloriæ, ejusdem lætitiæ sis particeps. Sic dicuntur, qui Beatitudinem adipiscuntur, intrare in abyssum divinitatis, ut loquuntur Mystici, quoniam per visionem & amorem in DEUM ingredi-

un-

(a) S. Thom. in illam Epist. lect. 1. Anselmus, Lyranus,

untur. Profectò, qui DEUM non videt foris stat, imò, procul ab illo distat, quia DEUS ad illum se habet, ut longè absens. At, qui illum clarè videt, præsens illi est, neque hæret quasi foris, vel in vestibulo, sed ingressus præsens cum illo agit. Amor quoque facit, ut intra Dilectum amans commoretur, cum unicus ipse sit ei locus, Domus, requies.

DOMUS INDISSOLUBILIS

Corpus gloriosum, & Beatitudo.

UTRUMQUE nectimus, quia & sententia Apostoli patitur, & Interpretum auctoritas. Ex Græcis, Methodius, habitationem manu factam Corpus mortale appellari dicit, quia opera atque industria humanâ erigitur & conservatur: non manufactam, tum corpus immortale, tum vitam beatam in cælis, nulla amplius manus opera, nullo hominum ædificantium subsidio indigentem. (a) Sic quoque Photius apud Oecumenium diligenter notat antithesim inter utramque Domum a Paulo indicatam. Nam quæ jam inhabitatur à mortali- bus in terra, vocatur terrestris: altera verò, cælestis quia in cælo, tanquam amplissima regione constituta. Illa dicitur facile dissolvi, ut momentanea agnoscatur ista manere æternùm. Illa manu, id est corporeis viribus erecta, & aliquamdiu conservata: Ista non humanis viribus, neque corporis sed animæ industria, meritoriis videlicet actibus, qui in anima sunt, aut ab illa dimanant, divina virtute semper principalem in hac architectone obtinente, extracta. Et sanè, non solum corpus immortalitate denatum, sed etiam quicquid naturam vim, & efficientiam superat, ut est Beatitudo, seu Gloria cælestis, tanquam Domum in habitabunt electi, &c.

(a) Οὐκ ἔστιν ἀρχιγονότος, Domus non manufacta:

Et dicitur Ædificium non manufactum. Et quæ deinceps subjungit Apostolus de Vita in Cælis beata optimè intelliguntur. Est autem D. Chrysoctomi illa utilis observatio, S. Paulum miro artificio usum vocabulis, quibus ostenderet quantum futura præsentibus anteferenda sint: nam terrestri habitationi opponit cælestem; tabernaculo Domum non manufactam in cælis.

His adjuuge, cum Cælum optimè tanquam Civitas concipiatur, Ad Hebræos XIII. *Non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus*: In eo quotquot sunt Cælites tot licet numerare Domos, operibus meritoriorum fabricatas: nempe, vel Gloriam & Beatitudinem, tam quoad Angelos, quam homines; vel Corpus gloriosum & vitam Beatam quoad homines; Neque Sapientibus Seculi planè incognitæ fuere Domus illæ cælestes. Certè, Clemens Alexandrinus lib. IV. Stromatum postquam de iis differvisset, secundum Apostoli sensum, & dixisset: Justos, tanquam hospites & peregrinos animum ab luteis hisce domibus, quas inhabitant, & rebus omnibus, quæ sub sensum cadunt, abducere, mox profert Pindari sententiam, qui ajebar, impiorum infra cælum crebris cruciatibus divexari, & malorum veluti mole premi: piorum verò in cælo suam habitationem obtinere. Quid hoc est aliud, quam cælestem Domum incolere?

ARTICULUS III.

ÆDIFICIUM MERITORUM

Quomodo construatur à DEO? & Quomodo ab hominibus iustis.

CORPORE mortali, tanquam Domo terrestri, dissoluta, seu, ut etiam vox (*) Græca sonat, destructa,
 Prima pars: N habe-